

ክ ር ሰ ቶ ሰ

በማደራያው ድንኳን ውስጥ

ከዶክተር ዓለሙ ቢፍቱ

፲፱፻፹፭ ዓ.ም. ታተመ።

1 9 9 2 እ. አ. አ.

ይህ መጽሐፍ

ቀደም ሲል በዚሁ ርእሰ

በ1974 ዓ.ም. ለመጀመሪያ ጊዜ የታተመ

ሲሆን ይህ ሁለተኛ እትም በአንባቢዎች ጥያቄ
መሠረት ተሻሽሎ ከተጨማሪ ምዕራፎች ጋር ቀርቧል።

ይህንን መጽሐፍ ያለ ደራሲው ፈቃድ

ማባዛት ወይም ማተም በሕግ የተከለከለ ነው።

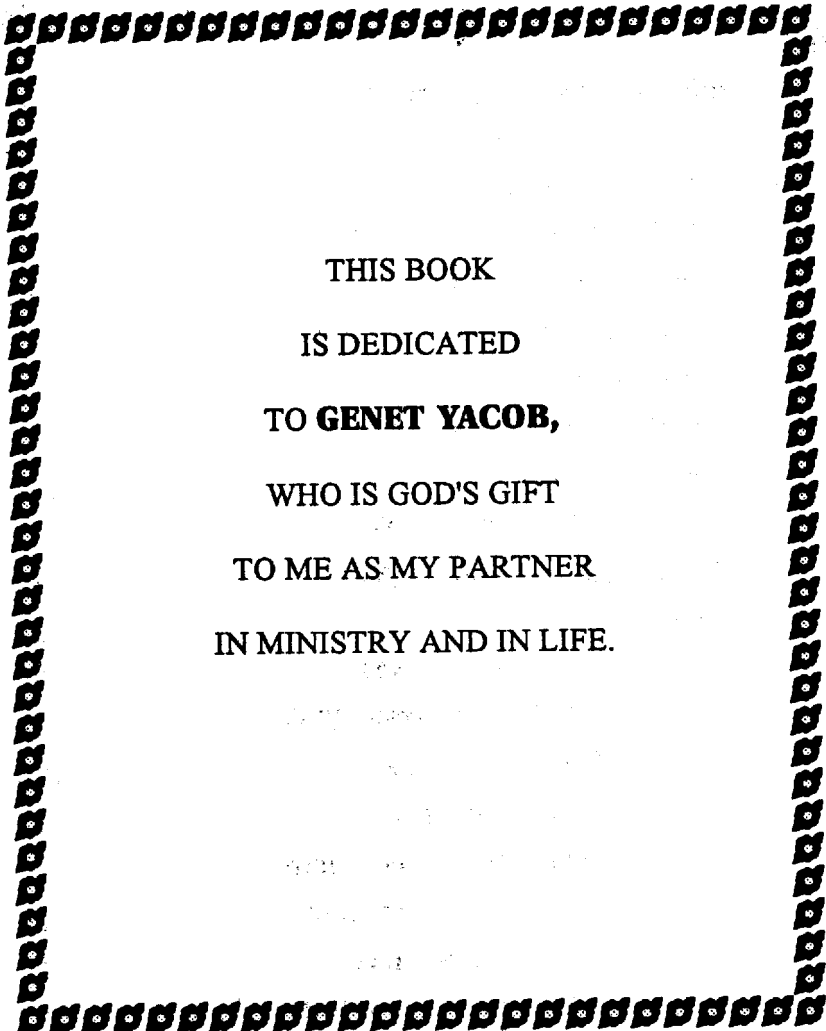
© Copyright

Alemu Beeftu,

November, 1992.

All rights reserved.

PRINTED IN ETHIOPIA

THIS BOOK
IS DEDICATED
TO **GENET YACOB,**
WHO IS GOD'S GIFT
TO ME AS MY PARTNER
IN MINISTRY AND IN LIFE.

ይህ መጽሐፍ

ቀደም ሲል በዚህ ርእሰ

በ1974 ዓ.ም. ለመጀመሪያ ጊዜ የታተመ
ሲሆን ይህ ሁለተኛ እትም በአንገባቢዎች ጥያቄ
መሠረት ተሻሽሎ ከተጨማሪ ምዕራፎች ጋር ቀርቧል።

ይህንን መጽሐፍ ያለ ደራሲው ፈቃድ

ማባዛት ወይም ማተም በሕግ የተከለከለ ነው።

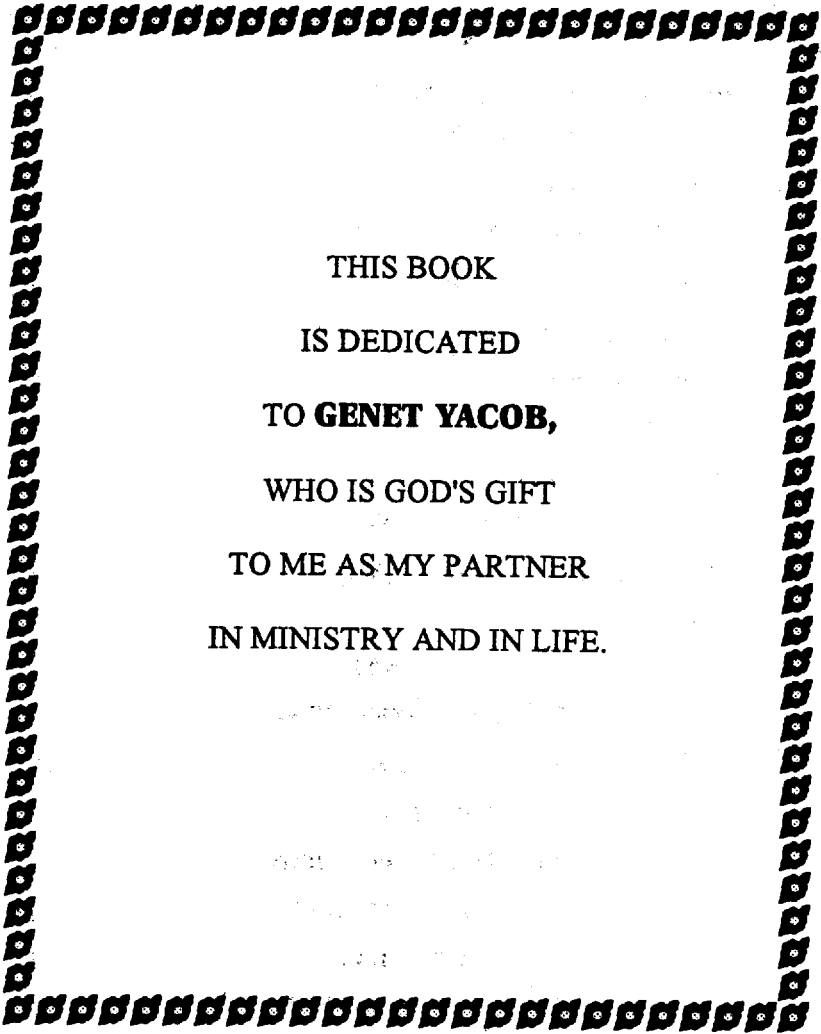
© Copyright

Alemu Beeftu,

November, 1992.

All rights reserved.

PRINTED IN ETHIOPIA

THIS BOOK
IS DEDICATED
TO **GENET YACOB,**
WHO IS GOD'S GIFT
TO ME AS MY PARTNER
IN MINISTRY AND IN LIFE.

ምዕራፎች	78
መግቢያ	6
አንድ	10
የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን	10
• የቃል ኪዳን ጠባዮች	11
• የአዳም ቃል ኪዳን	13
• የኖህ ቃል ኪዳን	14
• የአብርሃም ቃል ኪዳን	15
• የሙሴ ቃል ኪዳን	18
• የዳዊት ቃል ኪዳን	20
• የቃል ኪዳኖች ማጠቃለያ	23
ሁለት	24
ኦሪጎስ ቃል ኪዳን	24
• የቃል ኪዳን ማጠቃለያ ሃሳብ	30
ሦስት	33
የእግዚአብሔር ዓመት በዓላት	33
• ሰንበት	33
• የብሉይ ኪዳን ዓመት በዓላት	36
• ሰባቱ የእግዚአብሔር ዓመት በዓላት	38
.የፋሲካ ዓመት በዓል	38
.የቂጣ ዓመት በዓል	40
.የእህል ቁርባን ዓመት በዓል	42
.የጴንጦቆስጤ ዓመት በዓል	44
.የመለከት ዓመት በዓል	46
.የማስተሰረያ ቀን ዓመት በዓል	47
.የዳስ ዓመት በዓል	49
አራት	51
ከሰለ ማደሪያው ድንኳን ሥራ ዝግጅት	51
አምስት	65
የማደሪያው ድንኳን ዓቢይ ምሳሌነት	65

	•ስሙና የተጠቀሱበት ቦታዎች	66
	•የማደሪያው ድንኳን መልእክት	77
ስድስት	፤የማደሪያው ድንኳን መገንባት	81
ሰባት	፤የማደሪያው ድንኳን አቋም	96
	•የአደባባዩ አሠራርና መጋረጃ	96
	•የማደሪያው ድንኳን መሸፈኛ	99
ስምንት	የማደሪያው አደባባይ	104
	•የመግቢያ ደጅ	105
	•የናስ መሠዊያና መሥዋዕቶች	108
	•የመታጠቢያ ሳህን	132
ዘጠኝ	፤ቅድስት	138
	•የመግቢያ በርና የውስጥ መጋረጃዎች	138
	•የወርቁ መቅረዝ	142
	•የኅብስት ገበታ	151
	•የዕጣን መሠዊያ	157
አሥር	፤ቅድስተ ቅዱሳን	163
	•መጋረጃ	163
	•የኪዳኑ ታቦት	167
	•የስርየት መክደኛ	175
አሥራ አንድ	፤የማደሪያው ድንኳን ሊቀ ካህናት	180
አሥራ ሁለት	፤አጠቃላይ ሃሳብ	188
	፤ዋቤ መጻሕፍት	193

ም ስ ጋ ና

ታማኝ እድርጎ ለቆጠረኝና በእገልገሎቱም ውስጥ ፀጋውን በየዕለቱ ለሚያበዛልኝ አምላኬ ክብርን ሁሉ እሰጠዋለሁ።

ይህን መጽሐፍ በዚህ መልክ እንዳቀርብ በሃሳብም በጸሎትም በገንዘብም ለእገዚአብሔር ሥራ ለተባበሩኝ ወንድሞችና እህቶች ጌታ ይባርካችሁ እላለሁ! በተለይም ደግሞ በድካሚያም በብርታቴም አብራኝ ሁልጊዜ ለምትቆም ለባለቤቴ ለገነት ያዕቆብ ልባዊ ምስጋናዬን አቀርብላታለሁ።

ባለመሰልቸት ረቂቁን አንብበው ጠቃሚ ሃሳብ በመስጠት በዚህ እገልገሎት አብረውኝ ለቆሙት ለወይዘሪት ጥሩወርቅ መስፍን፤ ለወይዘሪት ሰናይት ያዕቆብ፤ ለእኔ ጌታቸው ጩኮ፤ ለእኔ መንግሥቱ ለግ፤ ለእኔ ዘላለም ብርሃኑ፤ ለእኔ ብርሃኑ መስቀል ደጀኔና ለእኔ ከተማ አለኝ ልባዊ ምስጋናን አቀርብላቸዋለሁ።

በሰው ልጆች ታሪክም ውስጥ ሆነ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ትልቁና አስፈላጊው ነገር ኅብረት ነው። ኅብረት ከሌለ ሰዎች አብረው ለመኖር አይችሉም። ሰው በኅብረት ለመኖር ካልሆነለት የኑሮን ትግል ብቻውን ለመወጣት ስለማይችል ተስፋ ቢስ ከመሆኑም በላይ በኅብረት ኑሮው ለሚያሸንፋቸው ነገሮች ተገዢ ሆኖ እንዲኖር ይገደዳል። ስለዚህ ነበር እግዚአብሔር “ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም” ብሎ መሰሉን ረዳት የሰጠው። ከታሪክ እንደምንረዳው ሰው ብዙ ዓይነት ፈተናዎችን ለመቋቋም የሚችል ፍጡር ቢሆንም የብቸኝነትን ኑሮ ለመቋቋም ግን ብዙ ጊዜ ያዳግተዋል። በመንፈሳዊ ሕይወትም ቢሆን ሰው ከእግዚአብሔር ጋር አንድነት ያስፈልገዋል። እግዚአብሔር ከሰው ጋር ኅብረት ለማድረግ በጣም ይፈልጋል። ስለዚህም ሰውን በራሱ መልክና አምሳል ፈጠረው። እግዚአብሔር ሰውን በመፍጠሩ ብቻ አልረከም፤ ነገር ግን ከፈጠረው በኋላ ከእርሱ ጋር ኅብረት አደረገ። ሰው ግን ይህን ኅብረት በኃጢአት አፈረሰው። ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው ግንኙነት በተቋረጠ ጊዜ በሰውና በሰው መካከል የነበረው አንድነት እንዳልነበረ በመሆን አዳም አንድ ጊዜ “ይህች አጥንት ከአጥንቴ ነች፤ ይህችም ሥጋ ከሥጋዬ ነች” ብሎ አስገራሚ የሆነ ኅብረትን በመሰከረበት አፋ፤ ኃጢአት አንድነታቸውን ካጠፋው በኋላ ያች ሴት ነች ያሳተችኝ በማለት ጥፋቱን ሁሉ በእርሷ ላይ አደረገ። በኃጢአት ምክንያት የእግዚአብሔር ፀጋ ተገፈፋ፤ ከገነት ወጡ፤ ተረገሙ፤ ምድርም በእነርሱ ምክንያት ተረገመች። ሰው ከዚህ በኋላ በብዙ ስቃይ ውስጥ እንደኖረና ለብዙ ነገሮች ተገዢ እንደሆነ ለመረዳት የታሪክን ገጾች ማየት ይበቃል። ይሁን እንጂ ሰው ተገዢ የሆነው ለተለያዩ ነገሮች ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጋር ከነበረው አንድነት መጥፋት የተነሣ አንዱ ሌላውን የበታች ተገዢው ወይም ባሪያው አድርጎ

እንዴት ይጠቀምበት እንደነበረ አይሁድ ለግብፃውያን ለአራት መቶ ሰላሳ ዓመታት በባርነት ማገልገላቸውን ታሪኩን በማንበብ መረዳት ይቻላል። እግዚአብሔር በባርነት ውስጥ የነበሩትን የእስራኤልን ልጆች ከግብፅ የገዙት ቀንበር ነፃ በማውጣት ብቻ አልተወሰነም፤ ነገር ግን አርነት የወጡትን ልጆቹን ያመልኩት ዘንድና እርሱም ተስፋቸው በመሆን በመካከላቸው አደረ። ስለዚህ ነበር በመደጋገም ለፈርአን “ያገለግሉኝ ዘንድ ሕዝቤን ልቀቅ” ያለው። ሰው የተፈጠረው ለዓለምና ለሰይጣን እንዲሁም ለሥጋ ባሪያ ሆኖ ለመኖር ሳይሆን በነፃነት ለእግዚአብሔር ክብር ለመኖር ነበር።

በግብፅ ምድር ሳሉ ይሰቃዩ ከነበሩበት የባርነት ቀንበር በድንቅና በተዓምራት ፈርአንንና ሕዝቡን እንበርክኩ ካወጣቸው በኋላ ቀይ ባሕርን ተሻግረው ፈታቸውን ወደ ከነዓን በማቅናት በምድረ በዳ በጉዞ ላይ ሳሉ እግዚአብሔር ሙሴን፡- “በመካከላቸውም አድር ዘንድ መቅደስ ይሥሩልኝ” አለው። በማደርያው ድንኳን ውስጥ በሚደረገው ስርዓተ አምልኮ እማካይነት፤ ተቋርጦ የነበረው የእግዚአብሔርና የሰው ግንኙነት ታደሰ። በኋላም እግዚአብሔር ሕዝቡን በምድረ በዳ ሳሉም ሆነ ከዚያም በኋላ በመካከላቸው ሆኖ ይመራቸውና ይጠብቃቸው እንደነበረ እናያለን፤ ከዚህም በላይ በክብሩ በሕዝቡ መካከል በማደር እንዴት ይመግባቸው፤ ይንከባከባቸውና ፍላጎታቸውንም ሁሉ ያረካላቸው እንደነበረ በዚህ ጥናት ውስጥ ለመረዳት እንችላለን። (ዘጸ. 25:8)

እንግዲህ ከማደሪያው ድንኳን ውስጥ ከምናገኛቸው ነገሮች አንዱ እግዚአብሔር ይህን የተቋረጠውን እንድነት ለዘለዓለም እንዴት አድርጎ አስገራሚ በሆነ መንገድ እንዳደሰው ነው።

በዚህ ሁኔታ የተሠራው የማደሪያው ድንኳን ከጊዜ በኋላ መጥቶ በጋጢአት ምክንያት ተቋርጦ የነበረውን ኅብረት በማደስ ከእስራኤል ልጆች ጋር ካደረገው ግንኙነት ይልቅ እጅግ አብልጦ በመሥራት በክብሩ በቤተ ክርስቲያኑ ሊያድር ለክርስቶስ ምሳሌ እንደነበረ ያሳየናል። “ቃልም ሥጋ ሆነ ጸጋንና እውነትን ተሞልቶ በእኛ አደረ፤ እንድ ልጅም ከአባቱ ዘንድ

እንዳለው ክብር የሆነውን ክብሩን እየን” ተብሎ ተጽፎአልና። በዚህ እንጻር ስንመለከት ደግሞ የማደሪያው ድንኳን እግዚአብሔር በዘመናት ውስጥ ለመፈጸም ያቀደውን የመዳን ሥራ ለመግለጥ የተሰጠ ምሳሌ መሆኑን የመጽሐፍ ቅዱስን ክፍሎች በጥሞና በማንበብ ለመረዳት ይቻላል።

ከላይ እንደ ጠቀስኩት እግዚአብሔር ለደኅንነት የነበረውን ዓላማ የገለጸው በማደሪያ ድንኳን አማካይነት ነበር። እግዚአብሔር ደኅንነታችንን ለክርስቶስ ምሳሌ በሆነው በዚህ ድንኳን እንዴት እንዳዘጋጀልን መረዳት በይበልጥ እግዚአብሔርን እንድናመሰግንና በዘላለማዊ ሥራ ከመደሰታችንም በላይ በምድራዊ ጉዞችን ላይ ሳለን ከእግዚአብሔር ጋር መጓዝ ምን እንደሆነ ምስጢሩን እንረዳለን። የእስራኤል ልጆች በደኅንነታቸው እየተደሰቱ የምድረ በዳውን ጉዞ የፈጸሙት እግዚአብሔርን በክብሩ በመከላከላቸው እያዩ ነበር። ይህ እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ግንኙነት ያደርግበት የነበረው ድንኳን ዛሬ ለእኛ ምን እንደሆነ ለመረዳት መጽሐፉን በጥሞና ማንበብ ይጠቅማል።

እንግዲህ የዚች መጽሐፍ ዓላማ የደኅንነታችን ራስና ፈጻሚ የሆነውን ክርስቶስንና የሞቱና የትንሣኤው ፍሬ የሆነችውን የቤተ ክርስቲያንን ሁኔታ በብሉይ ኪዳን ውስጥ በማደሪያው ድንኳን አማካይነት ለመግለጽ ነው። የማደሪያው ድንኳን፤ እያንዳንዱ ዕቃም ሌላው ከዚህ ሥራ ጋር ግንኙነት የነበረው ነገር ሁሉ ወደ ክርስቶስ የሚያመለክት እንደመሆኑ መጠን ክርስቶስንና ሥራውን በብሉይ ኪዳን ውስጥ ለማየት ከተፈለገ ይህን ድንኳን መመርመር ይጠቅማል። እንዲሁም ይህንን ለማሳየትና በተጨማሪም እግዚአብሔር የሰው ልጆችን ለማዳን የነበረውን ዘላለማዊ እቅዱን ለመግለጽ ነው። እግዚአብሔር ሰውን የማዳንን ሥራ ሰውን እንደፈጠረበት ቀን በአንድ ቀን አልጨረሰውም። ሰውን አድኖ ወደ ቀድሞው ፍጹም ኅብረት ለመመለስ ከኃጢአቱ የሚነፃበት መንገድ መዘጋጀትና ሰዎች በዚህ በተዘጋጀው መንገድ እንዲመጡ ማድረግ እንደሰው አመለካከት በጣም አድካሚ ነው። ቢሆንም የማደሪያውን ድንኳን ስንመለከት እግዚአብሔር በጊዜው በነበረው የሰዎች እምቢተኝነትና ያለመታዘዝ

ሳይሰለች ዘላለማዊውን ደገንነት በክርስቶስ በኩል እንዴት እንዳዘጋጀ ለማስተዋል እንችላለን።

ሌላው አንባቢው እንዲረዳልኝ የምፈልገው ነገር ቢኖር ይህች መጽሐፍ በመንገድ ዳር እንደቆመ ቀስት እውነትን ለመጠቀም (ለማግኘት) ወደት መሄድ እንደሚያስፈልግ የምታመለከት እንጂ ስለማደሪያም ድንኳን ያለውን ጠቅላላ ሃሳብ በሙሉ ለማቅረብ ያለመሞከሬን ነው። ይህች መጽሐፍ ከሌላ የተተረጎመች ወይም ግልባጭ አይደለችም። ዋናው ሃሳብ ግን የተገኘው ከእኔ ብቻ ሳሆን የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት በዚህ አርእስት ላይ በጻፉት መጻሕፍት ውስጥ ካቀረቡላቸው ሃሳቦች የተጠራቀመ ነው። በተለይም ደግሞ ለእያንዳንዱ ዕቃና ቁጥሮች ለተሰጡት ትርጉሞች አብዛኛውን ሃሳብ ያገኘሁት ዶክተር እቲፈን አልፈርድ ከጻፉት መጽሐፍና ለመላላክ ትምህርት ካዘጋጁት የመመሪያ መጽሐፍ ነው።

እንግዲህ በዚህ መጽሐፍ አማካይነት እኛ ከእስራኤላውያን ጋር በአሳብ ስንጓዝ ጌታ ኢየሱስ በኢማሁስ መንገድ ላይ ይጓዙ ለነበሩት ሁለት ደቀ መዛሙርት ቀርቦ ከሙሴና ከነቢያት ጀምሮ የተጻፈውን እንዲያስተውሉ ዓይን ልቡናቸውን እንደ ከፈተላቸው ልባችን በፍቅሩ ይቃጠል ዘንድና እርሱን በቃሉ ውስጥ በክብሩ እንድናየው ዓይናችንን እንዲከፍትልን ጸሎቴ ነው።

ምዕራፍ አንድ

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን

እግዚአብሔር በቁምነገርና በቅደም ተከተል የሚሠራ እምላክ ስለሆነ ለሚያደርገው ነገር ሁሉ ሥርዓት አለው። ውበት ያለውን ሥራውን የሚሠራው ደግሞ አስቀድሞ ቁልጭ አድርጎ ገልጾ በማሳወቅ ነው። ስለሆነም ለሰዎች ሊያደርጋቸው ያቀዳቸው መልካም ነገሮች የተሰፋ ቃል ኪዳን በመባል ይታወቃሉ። እነኚህን ቃል ኪዳኖች ለማሳወቅና ለማጽናት ነው መጽሐፍ ቅዱስን የሰጠን። በሌላ አነጋገር መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ለሰዎች የገባው የቃል ኪዳን ውል ነው ማለት ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ በብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን በሚባሉ ሁለት ክፍሎች ይከፈላል። ኪዳን ማለት ውል ወይም መሐላ ማለት ነው። ብሉይ ኪዳን ስንል የቀደመው የእግዚአብሔር የተሰፋው ቃል ኪዳን ማለታችን ነው። አዲስ ኪዳን ስንል በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ የጸና አዲስ ውል ማለታችን ነው።

እንግዲህ በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር በመገናኛው ድንኳን አማካይነት ለመጀመሪያ ጊዜ ታላቁን የደገንነት ምስጢር ገልጾአል። የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ይህ የደገንነት ምስጢር ታላቅ ዋጋ ያለው እንደሆነ ያሳያል። የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ሳደረጋቸው፣ ለሚያደርጋቸውና ለወደፊትም ለሚያከናውናቸው ነገሮች ሁሉ መሠረት ነው። እግዚአብሔር የመገናኛውን ድንኳን እንዲያዘጋጁ የጠየቀው የቃል ኪዳን ሕዝቡ የሆኑትን እስራኤላውያንን ሲሆን ይህንንም ያደረገው በቃል ኪዳኑ መሠረት ለሕዝቡ እምላክነቱን ለማረጋገጥና እንደ እምላክነቱ ከእርሱ ጋር

ገብረት እንዲኖራቸው ነው። ይህ ገብረት የተገለጸው በአምልኮአቸው ነበር። እርሱን ለማምለክና እንደ አባትነቱ ሊቀርቡትም የቻሉት ቀደም ሲል ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ፣ ለያዕቆብና ለሙሴ በሰጠው ቃል ኪዳን ምክንያት ነበር። ይህ ቃል ኪዳን ሊመጣ ያለውን ያጠቃልላል። ስለዚህ የዚህን ቃል ኪዳን ምስጢር ለመረዳት የብሉይ ኪዳንም ሆነ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍትን ዓላማ ለማስተዋል ቁልፍ ነው።

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ጠባዮች

1. በእግዚአብሔር ስም የተደረጉ ቃል ኪዳኖች ሁሉ ቅዱስ ስለሆኑ በቀላሉ አይፈርሱም። (ኢያሱ 1:18-21)። ሐዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ ጉዳይ ለአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች ሲጽፍ እንዲህ ይላል፡- “ወንድሞች ሆይ፣ እንደ ሰው ልማድ እላለሁ። የሰው እንኳ ቢሆን እርግጠኛውን ኪዳን ማንም አይንቅም ወይም አይጨምርበትም።” (ገላ. 3:15)

2. የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ማፍረስ ቅጣት አለው። “ቃል ኪዳኑንም በማፍረስ መሐላውን ንቆአል፤ እነሆም፤ እጁን ሰጠ፤ ይህንም ሁሉ አድርጎአል፤ ስለዚህ አያመልጥም። ስለዚህ ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- እኔ ሕያው ነኝና የናቀውን መሐላዬን ያፈረሰውንም ቃል ኪዳኔን በራሱ ላይ አመጣለሁ።” (ሕዝ. 17:17-19፣ ኤር. 34:14-18)

3. የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን በዚያን ጊዜ ለነበሩ ብቻ ሳይሆን ወደፊት ለሚመጣ ትውልድ ሁሉ የተሰጠ ነው። (ዘጸ. 29:14-15፣ ሐዋ. 2:39)

4. የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን በደም የጸና ነው። (ዘጸ. 28:8፣ ግቲ. 26:26-27)

5. የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ሕዝቡ እንዲታዘዘው በቃሉ ውስጥ ተጽፎአል። በሌላ አነጋገር እግዚአብሔር የገባቸው ወይም ያደረጋቸው ቃል ኪዳኖች ሁሉ በቃሉ ውስጥ ተጽፈዋል። “የቃል ኪዳኑንም መጽሐፍ ወስዶ

ለሕዝቡ እነበበላቸው-I እነርሱም፡- እግዚአብሔር ያለውን ሁሉ እናደርጋለን እንታዘዛለንም አሉ።” (ዘጸ. 24:7) መጽሐፍ ቅዱስ የቃል ኪዳን መጽሐፍ ብለን የምንጠራው ከእግዚአብሔር ለሰዎች የተሰጠ የቃል ኪዳን ውል ስለሆነ ነው። (ዘጸ. 34:18)

በብሉይ ኪዳን ዘመን እስራኤላውያን ከእግዚአብሔርም ጋር ሆነ ከእርሱ በእርሳቸው ጋር የተገባቡትን ቃል ኪዳን ለማጽናት የሚጠቀሙባቸው የተለያዩ መንገዶች ነበሩ። ከእነዚህ ጥቂቱን ለመጥቀስ ያህል፡-

1. እጅ መስጠት። “ሚስቶቻቸውን ይፈቱ ዘንድ እጆቻቸውን ሰጡ፤ ስለ በደላቸውም ከመንጋው አንድ አውራ በግ ለበደል መሥዋእት አቀረቡ።” (ዕዝራ 10:19፣ ሰቆ. ኤር. 5:6፣ ሕዝ. 17:18)

2. ጫማን አውልቆ መስጠት። (ሩት 4:7-11)

3. በጽሑፍ ማስፈር ወይም ማተም። (ነሀ. 9:38፣ ኤር. 32:10-12)

4. ስጦታን መለዋወጥ። (ዘፍ. 21:27-30፣ 1ኛሙ.18:3-4)

5. ግብዣ ማድረግ። (ዘፍ.26:29-30)

6. ሃውልት ማቆም። (ዘፍ. 31:45-46፣ 49-53)

7. ጨው መስጠት። (ዘሌዋ. 2:13፣ ዘኁ. 18:19 2ዜና 13:5)

8. መሥዋእት ማቅረብ። (ዘፍ. 15:9-17፣ ኤር. 34:18-19)

9. መሐላ ማድረግ። (ዘፍ. 22:16፣ 26:3፣ 50:24 መዝ.88:35፣ 104:9፣ ሉቃ. 1:73፣ ዕብ. 6:13፣ 17-18)።

10. እጅን ከጭን በታች አድርጎ ቃል መግባት። (ዘፍ. 24:3፣ 47:28)

እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የገባው ቃል ኪዳን እሳይ በተዘረዘሩት ሁሉ የጸና ስለሆነ የማይሻርና ፍጹም አስተማማኝነት ያለው ቃል ኪዳን ነው።

ከዚህ ቀጥሎ እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከገለሰብ ጋር ከገባቸው ቃል ኪዳኖች መሃከል ዋና ዋናዎቹን ከጠቀሰኩ በኋላ በክርስቶስ በኩል ለክርስቲያኖች ስለ ሰጠው እዲስ ቃል ኪዳን አጠቃላይ ሃሳብ በአጭሩ አቀርባለሁ። የመገናኛው ድንኳን በሙሴ መሪነት ከግብጽ ካወጣቸው በኋላ በመሃከላቸው እንደሚገኝ የገባላቸው ቃል ኪዳን ነው። የመገናኛው ድንኳን ሊመጣ ላለው ለተሻለው ቃል ኪዳን እንደ ጥላ ሆኖ የነገሩን ቅርጽ እንዲያሳይ የተሰጠ ነበር። ስለዚህ የመገናኛው ድንኳን የብሉይ ቃል ኪዳን ምሳሌ ነበር። የሚያመለክተውም ሥጋን ለብሶ በሕዝቡ መሃከል በማደር የእዲስ ቃል ኪዳን ፈጻሚ ወደ ሆነው ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ወደ የመገናኛው ድንኳን ዝርዝር ውስጥ ከመግባታችን በፊት ስለዚህ ቃል ኪዳን ዋና ሃሳቦችን መረዳት በጣም አስፈላጊ ነውና የሚከተሉትን በጥንቃቄና በማስተዋል እናንብበው።

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከአዳም ጋር

እግዚአብሔር ከሰዎች ጋር ቃል ኪዳን መግባት የጀመረው አዳምና ሔዋን በሰይጣን እሳችነት ኃጢአት ከሠሩ በኋላ ነው። ይህ እግዚአብሔር ከአዳምና ከሔዋን ጋር የገባው ቃል ኪዳን ክርስቶስን እንደሚልክና እርሱ በመጣ ጊዜ የሰይጣንን እራስ እንደሚቀጠቅጥ ነበር። “በእንተና በሴቲቱ መካከል፣ በዘርህና በዘራዋም መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ፤ እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል፤ አንተም ሰኮናውን ትቀጠቅጣለህ።” (ዘፍ. 3:15) ከዚህ በኋላ የሚሰጡት የብሉይ ኪዳኖች ሁሉ ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞት የሚያመለክቱ ነበሩ። የአዳም ቃል ኪዳን ወደዚህ ቃል ኪዳን ፍጻሜ የሚያመለክት ነበር። የቃል ኪዳኑ ውጤት በመጀመሪያ ደረጃ ጌታ በሞቱና በትንሣኤው የሰይጣንን እራስ እንደሚቀጠቅጥና ሥልጣኑን እንደሚገፈው ያበስራል። ሐዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ ሲጽፍ እንዲህ ይላል፡- “እርሱንም በመስቀል ጠርቆ ከመንገድ አስወግዶታል፤ አለቅነትንና ሥልጣናትን ገዢ ድል በመንሣት በእርሱ እያዞራቸው በግልጥ አሳያቸው።” (ቆላ. 2:15)

በሁለተኛ ደረጃ እዳምን ባታለለው ሰይጣን ላይ ጌታ ኢየሱስ በሞቱና በትንሣኤው እግካይነት በእርሱ ለሚያምኑት አሸናፊነትን እንደሚሰጥ ሲያረጋግጥ “እንተም ራሱን ትቀጠቅጣለህ” ተብሎ ተነግሮለታል። የዚህን ተስፋ ፍጻሜ ደግሞ አዲስ ኪዳን ውስጥ ቃሉ ሲመሰክር እንዲህ ይላል፡- “እሥራ ሁለቱንም ሐዋርያት በእንድነት ወደ እርሱ ጠርቶ በእጋንንት ሁሉ ላይ ደዌንም ይፈውሱ ዘንድ ኃይልና ሥልጣን ሰጣቸው” (ሉቃ. 9:1) “በዚህ ሁሉ ግን በወደደን በእርሱ ከአሸናፊዎች እንበልጣለን።” (ሮሜ. 8:37)

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከኖህ ጋር

ከእዳም ቀጥሎ እግዚአብሔር እንደገና ሌላ ቃል ኪዳን ከጥፋት ውኃ በኋላ ከኖህ ጋር አደረገ። “እኔም እነሆ ቃል ኪዳኔን ከእናንተና በኋላ ከሚመጣው ከዘራችሁ ጋር አቆማለሁ፤ ከእናንተ ጋር ላሉትም ሕያው ነፍስ ላላቸው ሁሉ፤ ከእናንተ ጋር ከመርከብ ለወጡት ለወፎች፤ ለእንስሳትም ለምድር አራዊትም ሁሉ፤ ለማንኛውም ለምድር አራዊት ሁሉ ይሆናል።” ቃል ኪዳኔንም ለእናንተ አቆማለሁ፤ ሥጋ ያለውም ሁሉ ዳግመኛ በጥፋት ውኃ አይጠፋም፤ ምድርንም ለማጥፋት ዳግመኛ የጥፋት ውኃ አይሆንም።” (ዘፍ. 9:9-11) ይህ ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ከዚህ በኋላ የሰውን ዘር በውኃ እንደማያጠፋ የሚገልጽ ነበር። የኖህ ቃል ኪዳን ከእዳም ቃል ኪዳን የሚለየው፤ ከቃል ኪዳኑ ጋር ተስፋ የሚሆን ምልክት በሰማይ ላይ መሰጠቱ ነው። “እግዚአብሔርም አለ፡- በእኔና በእናንተ መካከል፤ ከእናንተም ጋር ባለው በሕያው ነፍስ ሁሉ መካከል፤ ለዘላለም የማደርገው የቃል ኪዳን ምልክት ይህ ነው፤ ቀስቲን በደመና አድርጌአለሁ፤ የቃል ኪዳኑም ምልክት በእኔና በምድር መካከል ይሆናል።” (ዘፍ. 9:12-13) እዳም የተሰጠው ተስፋ ነበር፤ ኖህ ግን የተቀበለው የሚታይ ለዓለም ሁሉ የሚሆን የቀስተ ደመና ምልክት ነበር። በዘመናት ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ታላቅና ተጨባጭ ያደረገው

በምድር ላይ የሚኖሩ ሰዎች ታማኝነት ሳይሆን በላይ በሰማይ የቆመ ምልክት ነው። እግዚአብሔር ለገባውና ለሚገባው ቃል ኪዳን ሁሉ ታማኝ ነው። እስከ አሁንም ያልተፈጸመ የለም፤ ለወደፊቱም አይኖርም። ቃሉም ስለዚህ ሲመሰክር እንዲህ ይላል፡- “እግዚአብሔር ለሰጠው የተስፋ ቃል ሁሉ አዎን ግለት በእርሱ ነውና፤ ስለዚህ ለእግዚአብሔር ስለ ክብሩ በእኛ የሚነገረው አሜን በእርሱም ደግሞ ነው።” (2ቆሮ. 1:20) በሌላ ለነጋገር የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ሁሉ ተጨባጭነት ሰላላቸው አስተማማኞች ናቸው። ቀስተ ደመና ወደ ክርስቶስ መስቀል የሚያመለክት ነው።

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከአብርሃም ጋር

እግዚአብሔር ሕዝብን ለራሱ ለመለየት በፈለገ ጊዜ መጀመሪያ የጠራው አንድ ሰው ብቻ ነበር። ይህ ሰው አብራም ይባላል። አብራም ጣዖትን በሚያመልክና እግዚአብሔርን በማያውቅ ሕዝብ መካከል ነበር የሚኖረው። ስለዚህ ነበር እግዚአብሔር ለራሱ በለየው ጊዜ “እግዚአብሔርም አብራምን አለው፡- ከአገርህ ከዘመዶችህም ከአባትህም ቤት ተለይተህ እኔ ወደማሳይህ ምድር ውጣ።” (ዘፍ. 12:1) ያለው። አብራም ከወገኑ ከአገሩና ከልማዱ ለመለየት ፈቃደኛ መሆኑ ለቃል ኪዳኑ መሟላት አስፈላጊ ነበር። ያለ ስምምነት ቃል ኪዳን ወይም ውል ሊጻፍ አይችልም። የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ተስፋ በአዳም በኩል ለሰዎች ልጆች ሁሉ የተሰጠ ነበር። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ወደ አብርሃም ከመጣበት ጊዜ ጀምሮ የቃል ኪዳኑ አሰጣጥ ከግለሰብም ጋር ሁኔታ ተለወጠ። ከዚህ ቀጥሎ እነዚህን ነገሮች በዝርዝር እንመለከታለን።

እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር የገባው የተስፋ ቃል ኪዳን፡-

1. በስምምነት ላይ የተመሠረተ ነበር። እግዚአብሔር ዘላለማዊ እቅዱን ለአብርሃም ገለጸለት። አብርሃም ለመቀበልና ላለመቀበል ምርጫ ነበረው። እግዚአብሔር ከዚያ ጊዜ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ የሚሠራው

በዚህ ዓይነት የስምምነት ውል ነው። ለዚህ ነበር ለአብርሃም ዘሮች “እኚ ብትሉ ለእኔም ብትታዘዙ፤ የምድርን በረከት ትበላላችሁ፤ እንዲ ብትሉ ግን ብታምፁም፤ ሰይፍ ይበላችኋል፤ የእግዚአብሔር አፍ ይህን ተናግሮአልና።” (አሳያ. 1:20) ያላቸው። በአዲስ ኪዳንም ውስጥ ቢሆን “የተጠማ ቢኖር ይምጣ።” “የሚወድ ቢኖር ይምጣ” “ለተቀበሉት በስሙም ለሚያምኑት ...” የሚሉት ሐረጎች የሚደጋገሙት ለዚህ ነው። በመታዘዝ የሚገለጽ ስምምነት ቃል ኪዳን ሁሉ የሚሠራበት ጽኑ መሠረትና ዋልታ ነው። እግዚአብሔር ፈቃዱን ይገልጻል እንጂ አያስገድድም። አብርሃም ከእግዚአብሔር ጋር ባይስማማ ኖሮ እስራኤል (የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ሕዝብ) እንዲሁም በእነርሱ በኩል የመጣው መሲህ ባልተገኘም ነበር።

2. ቃል ኪዳን የሚጻፍው በእምነት እርምጃ ነው። እግዚአብሔር አብርሃምን በጠራው ጊዜ ወደፊት ሊሆን ያለውን ሁሉን ነገር አልነገረውም ወይም አብርሃም ሊኖሩት የሚችሉትን ጥያቄዎች ሁሉ አልመለሰለትም። አብርሃም የሚሄድበትን አገር ስም ወይም የት እንደ ነበረ አላወቀም። ብዙ ጥያቄዎችን መጠየቅ ይችል ነበር። ለምሳሌ ያህል፡- የት አገር ነው የምሄደው? የአገሩ ሁኔታ እንዴት ነው? ከማን ጋር ነው የምሄደው? እዚሁ እያለሁ ለምን እትባርከኝም? ወዘተ ሊል ይችል ነበር። የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን እንዲጻፍ ከተፈለገ የእምነት እርምጃን መውሰድ በጣም ያስፈልጋል። ቃሉ እንደሚለው “...ያለ እምነትም ደስ ማለኝት አይቻልም፤ ወደ እግዚአብሔር የሚደርስ እግዚአብሔር እንዳለ ለሚፈልጉትም ዋጋ እንዲሰጥ ያምን ዘንድ ያስፈልገዋልና።” (ዕብ. 11:6)

3. የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከአብርሃም ጋር ቢሆንም እንኳን ለዓለም ሕዝብ ሁሉ የተሰጠ ነበር። የአብርሃም ቃል ኪዳን በመጀመሪያ ደረጃ ለአብርሃም ሲሆን በሁለተኛ ደረጃ ለእርሱ ዘር ነበር። እግዚአብሔርም ይህንን ያጻፈው ለአብርሃም የሰጠውን ቃል ለይስሐቅና ለያዕቆብ ደግሞ በመስጠት ነበር።

ለይስሐቅ የተሰጠ ቃል ኪዳን “በዚች ምድር ተቀመጥ፤ ከእንተ

ጋርም እሆናለሁ፤ እባርክሃለሁም፤ እነዚህን ምድሮች ሁሉ ለአንተም ለዘርህም እሰጣለሁና፤ ለአባትህ ለአብርሃም የማልሁለትንም መሐላ እጸናለሁ።...በዚያችም ሌሊት እግዚአብሔር ተገለጠለት፤ እንዲህም አለው፡- እኔ የአባትህ የአብርሃም አምላክ ነኝ፤ አትፍራ፤ እኔ ከአንተ ጋር ነኝና፤ እባርክሃለሁ፤ ስለ ባሪያዬ ስለ አብርሃም ዘርህን እበዛለሁ።” (ዘፍ. 26:3 ና 24)

ለያዕቆብ በድጋሜ የሰጠው ቃል ኪዳን “እነሆም እኔ ከአንተ ጋር ነኝ፤ በምትሂድባትም መንገድ ሁሉ እጠብቅሃለሁ፤ ወደዚችም ምድር እመልስሃለሁ፤ የነገርሁህን ሁሉ እስካደርግልህ ድረስ አልተውህምና።” (ዘፍ. 28:15) “ለአብርሃምና ለይስሐቅም የሰጠኋትን ምድር ለአንተ እሰጣለሁ፤ ከአንተም በኋላ ለዘርህ ምድራቱን እሰጣለሁ።” (ዘፍ. 35:12)

4. የአብርሃም ቃል ኪዳን በራሱና በእስራኤላውያን ብቻ ተወስኖ አልቀረም ነገር ግን ለዓለም ሁሉ ነበር። “የምድር አሕዛብ ሁሉም በዘርህ ይባረካሉ፤” (ዘፍ. 22:18)

5. የአብርሃም ቃል ኪዳን የደህንነት ቃል ኪዳን ነው። እግዚአብሔር አብርሃምን የለየው ለዘላለም ደኅንነት የነበረውን እቅድ በእርሱ በኩል ለማምጣት ነው። ቀዳሚው የአብርሃም በረከት በእርሱ ዘር አማካይነት የዘላለምን ደኅንነት ለአይሁዶችና ለዓለም ሁሉ ለማምጣት ነበር። “ታላቅ ሕዝብም አደርግሃለሁ፤ እባርክሃለሁ፤ ስምህንም አክብረዋለሁ፤ ለበረከትም ሁን፤” (ዘፍ. 12:2)

እንግዲህ የአብርሃም ቃል ኪዳን ወደ እውነተኛ ፍጻሜ የደረሰው መሲሁ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብርሃም ዘር በተወለደ ጊዜ ነበር። ስለዚህ ነበር ጌታ ኢየሱስ ሲያስተምር የአብርሃም ልጅ እንደ ሆነ ከአብርሃምም በፊት እንደ ነበረ ለአይሁዶች የገለጸላቸው። አምላክ ስለሆነ ከአብርሃም በፊት የኖረ ብቻ ሳይሆን የአብርሃም ፈጣሪ ነው። ሥጋ ለብሶ አዳኝ ለመሆን ቃል ኪዳኑን ለመፈጸም ሲመጣ የአብርሃም ዘር የዳዊት ልጅ ሆኖ መጣ።

የቃል ኪዳን መንፈሳዊ በረከት እግዚአብሔር የሰዎችን ልጆች ለማዳን ፍቅሩን በልጁ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መግለጹ ነው። “በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደአልና።” (ዮሐ. 3:16)

6. እግዚአብሔር ለአብርሃም ቃል ኪዳን የሰጠው ደረጃ በደረጃ ነበር። የእግዚአብሔር ሥራ ከመገለጥ ወደ መገለጥ፤ ከክብር ወደ ክብር ነው። እግዚአብሔር እውነቱን ሁሉ ወይም መገለጡን ሁሉ በአንድ ጊዜ አይሰጥም። ሰዎች ለተገለጠው ለእግዚአብሔር ፈቃድ እሺ ብለው ከታዘዙ በኋላ ጌታ ሌላውን መገለጥ ይሰጣል። እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠውን ቃል ኪዳን ስንመለከት ይህን ማስተዋል እንችላለን። (ዘፍ. 12:17)

ከመገለጥ ሁሉ የሚቀድመው ድምጹን መስማት ነው። በብሉይ ኪዳንም ጊዜ ሆነ ዛሬ እግዚአብሔር በልጆቹ ሕይወት ውስጥ የሚያደርጋቸው ነገሮች ለእርሱ ተለይተው በመኖራቸውና ባለመኖራቸው ይወሰናል። በሌላ አነጋገር ድምጹን ሰምቶ በመታዘዝ የእግዚአብሔርን በረከት መቀበልና በሰማያዊ ራእይ ማደግ ይቻላል። እንግዲህ ቃል ኪዳንን ወደ ፍጻሜ ከሚያደርሱት ደረጃዎች የመጀመሪያው በእምነት ላይ የተመሠረተ መታዘዝ ነው። ሰው ለእግዚአብሔር ዓላማና እቅድ በሙሉ ልብ ሲታዘዝ ከራሱ ሃሳብና ዓላማ እንዲሁም አመለካከት ተለይቶ ለጌታ መኖርን ይጀምራል።

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከሙሴ ጋር

እግዚአብሔር ከሙሴ ጋር የገባው ቃል ኪዳን ሕግን በመስጠት ነው። የሙሴ ጥሪ እግዚአብሔር ለአብርሃም በሰጠው ቃል ኪዳን መሠረት እስራኤላውያንን ከባርነት አውጥቶ የተስፋይቱን ምድር እንዲያወርሳቸው ነበር። ይህም ስለሆነ እግዚአብሔር የሙሴ አማካይነት የሰጠውን ቃል ኪዳን ቢታዘዙ የምድራቱን በረከት እንደሚበሉ ካልታዘዙ ግን እንደሚረገሙ ያስታውቃል። በሌላ አነጋገር ለመባረክ ለሕጉና ለሥርዓቱ መታዘዝ

ነበረባቸው ግለት ነው። ይህ ቃል ኪዳን የተሰጠው በሲና ተራራ ላይ ሲሆን (ዘፀ. 19:20) አሥርቱ ትዕዛዛት ከዚህ ውል ወይም ቃል ኪዳን ጋር የተያያዙ ናቸው። እስራኤላውያንም ውሉን በመስማማት አጸደቁ። “ሙሴም መጣ ለሕዝቡም የእግዚአብሔርን ቃሎች ሁሉ ሥርዓቱንም ሁሉ ነገረ፤ ሕዝቡም ሁሉ በአንድ ድምጽ፡- እግዚአብሔር የተናገራቸውን ቃሎች ሁሉ እናደርጋለን ብለው መለሱ። ሙሴም የእግዚአብሔር ቃሎች ጻፈ ማለጻም ተነሣ፤ ከተራራውም በታች መሠዊያን፤ አሥራ ሁለትም ሐውልቶች ለአሥራ ሁለቱ የእስራኤል ነገድ ሠራ።” (ዘፀ. 24:3-4) የዘዳገም መጽሐፍ እግዚአብሔር በሙሴ አማካይነት ከእስራኤላውያን ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ይተነትናል። በዚህ የሕግ ቃል ኪዳን ውስጥ ከተዘረዘሩት መካከል ዋና ዋናዎቹን ለመጥቀስ ያህል፡-

- 1. ሕጉን ከጠበቁ የእግዚአብሔር ሕዝብ እንደሚሆኑ።
- 2. ሕጉን ወይም ቃል ኪዳኑን ከተላለፉ/ካፈረሱ እንደሚረገሙ።
- 3. በቃል ኪዳኑ መሠረት ከኖሩ የሚያገኙላቸው በረከቶች (ዘፍ. 28:1-14)፡-

3.1 እግዚአብሔር ከምድር አሕዛብ ሁሉ በላይ ከፍ ከፍ እንደሚያደርጋቸው

- 3.2 የእግዚአብሔር ሞገስ እንደሚኖራቸው
- 3.3 በሥራቸው እንደሚባረኩ
- 3.4 ዘራቸው እንደሚባረክ
- 3.5 በኑሮላቸው እንደሚባረኩ
- 3.6 በመንገዳቸውና በአካሄዳቸው እንደሚባረኩ
- 3.7 በአሸናፊነት እንደሚኖሩ
- 3.8 እግዚአብሔር የተቀደሰ ሕዝብ በመሆን እንደሚባረኩ
- 3.9 አበዳሪዎች እንጂ ተበዳሪ እንደማይሆኑ
- 3.10 ራስ እንጂ ጅራት እንደማይሆኑ ወዘተ ናቸው።

4. በእግዚአብሔር መርካት የሚፈልጉ ሁሉ በዚህ ቃል ኪዳን ለመኖር በውሉ ተስማምተው መቀበል ነበረባቸው። (ዘፀ. 24፤ ዘዳ.

29፤ ና ኢያሱ 24)።

5. የሕግ ቃል ኪዳን የተሰጠው አዲስ ቃል ኪዳን እስኪመጣ ድረስ ነበር። ስለዚህ ይህ ቃል ኪዳን ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ የሚሠራ ሞግዚት ነበር። (ገላ. 3)

እንግዲህ በሙሴ በኩል የተሰጠው የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ለመለኮታዊ በረከት ነው። እስራኤላውያን እነዚህን በረከቶች በሙላት ያልተቀበሉት ቃል ኪዳኑን ስለጣሱ ነበር። ዛሬ ግን ክርስቶስ ሕጉን ስለፈጸመ ክርስቲያኖች በክርስቶስ አማካይነት እነዚህን በረከቶች እንዲወርሱ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው።

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከዳዊት ጋር

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከዳዊት ጋር እንዲህ የሚል ነበር፡-

“ቤትህና መንግሥትህም በፊቴ ለዘላለም ይጠነክራል፤ ዙፋንህም ለዘላለም ይጸናል።” (2ኛሙ. 7:16) ዳዊትም ወደ እግዚአብሔር የጸለየው በዚህ ቃል ኪዳን መሠረት እንደሆነ ቃሉ ሲያበስር እንዲህ ይላል፡- “ጌታዬ እግዚአብሔር ሆይ፤ አሁንም አንተ አምላክ ነህ፤ ቃልህም እውነት ነው፤ ይህን መልካም ነገር ለባሪያህ ተናግረሃል።” (2ኛሙ. 7:28) ዳዊት ለእስራኤል ነገሥታት ሁሉ ምሳሌ እንዲሆን በእግዚአብሔር የተቀባ ንጉሥ ነበር። ምሳሌነቱ ለምድራዊ ንጉሥነት ብቻ ሳይሆን ለዘላለማዊና ለማያልፈው ለክርስቶስ ንጉሥነትና ዙፋን ምሳሌ እንዲሆን የተለየ ሰው ነበር። እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅና ለያዕቆብ የሰጣቸውን ተስፋዎች የፈጸመው በዳዊት በኩል ነበር። እነዚህ ተስፋዎች ምድራዊም ሰማያዊም ምሳሌነት ነበራቸው። ለምሳሌ ያህል እግዚአብሔር ለአብርሃም ከንፃፃን ለእርሱና ለዘፋ እንደሚሰጠው ቃል ኪዳን ሰጥቶት ነበር። ዳዊት በነገሠ ጊዜ ብዙውን የእስራኤል ምድር ጠላትን አስለቅቆ እንደ እግዚአብሔር ተስፋ ሕዝቡ የተሰፋውን ምድር እንዲጨብጥ ያደረገ ንጉሥ ነው። “ቃል ኪዳኑን ለዘላለም፤ እስከ ሺህ ትውልድ ያዘዘውን ቃሉን

ለሰባ፤ ለአብርሃም ያደረገውን፤ ለይስሐቅም የግለውን፤ ለያዕቆብ ሥርዓት እንዲሆን ለእስራኤልም የዘላለም ኪዳን እንዲሆን አጸና፤ እንዲሁም አለ፡- ለእንተ የከንዓንን ምድር የርስታችሁን ገመድ እሰጣለሁ፤” (መዝ. 104:8-11) ክርስቶስ ኢየሱስም የዘላለም ንጉሥ ሆኖ በዳዊት በኩል የተሰጠውን ተስፋ ለመፈጸም ከዳዊት ዘር ተወለደ። እግዚአብሔር ለዳዊት በሰጠው ቃል ኪዳን መሠረት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል። “ምሕረት ለዘላለም ይመሠረታል፤ እውነትህም በሰማይ ይጸናል። ከመረጥሁት ጋር ቃል ኪዳኔን አደረግሁ፤ ለባሪያዬም ለዳዊት ግልሁ፡- ዘርህን ለዘላለም አዘጋጃለሁ፤ ዙፋንህንም ለልጅ ልጅ እመሠርታለሁ።” (መዝ. 88:2-4)

ሰላዚህ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለዳዊት የተሰጠውን ቃል ኪዳን ለመፈጸም ከዳዊት ዘር በሥጋ ተወለደ። (ማቴ. 1:1-16) ወደ መስቀል ከመሄዱ በፊት እንደ ንጉሥ ወደ ኢየሩሳሌም የገባው ይህን ቃል ኪዳን ለግጽናት ነበር። “ለጽዮን ልጅ፡- እነሆ፤ ንጉሥሽ የዋህ ሆኖ በአህያ ላይና በአህያይቱ ግልገል በውርንጫይቱ ላይ ተቀምጦ ወደ አንቺ ይመጣል በሉአት...የሚቀድሙትም ሕዝብ የሚከተሉትም፡- ሆሣዕና ለዳዊት ልጅ፤ በጌታ ስም የሚመጣ የተባረከ ነው፤ ሆሣዕና በአርያም እያሉ ይጮኹ ነበር።” (ማቴ. 21:5 ና 9) እንደ ንጉሥነት በአሸናፊነት ሥልጣኑ ዘላለም ስለጸና የሕይወትን ጥያቄ ሁሉ ይመልሳል፤ የታተመውንም ይፈታል። “ከሽግግራዎቹም አንዱ፡- አታልቅስ፤ እነሆ፤ ከይሁዳ ነገድ የሆነው አንበሳ እርሱም የዳዊት ሥር መጽሐፉን ይዘረጋ ዘንድ ሰባቱንም ግጥም ይፈታ ዘንድ ድል ነሥቶአል አለኝ።” (ራእ. 5:5) የዘላለም ንጉሥ ስለሆነ ሥልጣን ሁሉ በሰማይም በምድርም ለእርሱ ብቻ ተሰጥቶታል።

እንግዲህ ለዳዊት የተሰጠውን ቃል ኪዳን ክርስቶስ ፈጽሞታል። ክርስቶስ ሥጋን በመልበስ ለዳዊት የተሰጠውን ቃል የፈጸመው መሲህ በመሆን ነው። ሥልጣን ሁሉ ያለውና ዙፋኑ ለዘላለም ጸንቶ የሚኖር የነገሥታት ንጉሥ ስለሆነ ከዳዊት እጅግ የሚበልጥ ክብር ተሰጥቶታል። ዳዊት ንጉሥ ነበር። ክርስቶስ ግን የነገሥታት ንጉሥ ነው። ዳዊት ብዙ

ጠላቶችን እሸንፎ ለአብርሃም የተሰጠውን ተስፋ እስራኤላውያንን ቢያስጨብጥም እርሱ ሲሞት ገና ያልተወረሰ መሬትና ያልተሸነፉ ጠላቶች ነበሩ። ክርስቶስ ግን ከዳዊት የሚበልጥ ንጉሥ ሆኖ ስለ ተቀባ ጠላቶቹን ሁሉ እሸንፎአል። ዳዊትም ይህንን በመንፈስ ስለ አየ ነበር እንዲህ ሲል ስለ ክርስቶስ ኢየሱስ የጻፈው፡- “እግዚአብሔር ጌታዬን ጠላቶችህን ለእግርህ መቀመጫ እስካደርግልህ ድረስ በቀኝ ተቀመጥ አለው።” (መዝ. 109:1) ዳዊት የከበረ ንጉሥ ነበር። ሆኖም ዳዊት ሊመጣ ስላለው ስለተቀባው ንጉሥ ማለትም ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በመዝሙሩ ሲጽፍ የክብር ንጉሥ ይለዋል። “እናንተ መኳንንቶች፣ በሮችን ክፈቱ፣ የዘላለም ደጆችም ይከፈቱ የክብር ንጉሥ ይግባ። ይህ የክብር ንጉሥ ግን ነው? እግዚአብሔር ነው፣ ብርቱና ኃያል፣ እግዚአብሔር ነው፣ በሰልፍ ኃያል። እናንተ መኳንንቶች፣ በሮችን ክፈቱ፣ የዘላለም ደጆችም ይከፈቱ፣ የክብርም ንጉሥ ይግባ። ይህ የክብር ንጉሥ ግንው? የጭፍሮች አምላክ እግዚአብሔር፣ እርሱ የክብር ንጉሥ ነው።” (መዝ. 23:7-10)

ዳዊት በትንቢት እንደ መሰከረለትና ራሱን ዝቅ አድርጎ የመጣ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሁሉም በላይ የሆነ የክብር ንጉሥ ነው። ለክብሩ መመዘኛ፣ ለኃይሉ መጠን፣ ለመንግሥቱ ፍጻሜ፣ ለምሕረቱ ማለቂያ፣ ለታላቅነቱ ተወዳዳሪ የሌለው ራሱን አዋርዶ የጠፋውን ሊፈልግ መጥቶ በሥጋ ድንኳን ውስጥ ያደረገው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

የግጥቃለያ ሥዕል

ቃል ኪዳን ሰዎች	የቃል ኪዳት መሠረት	የቃል ኪዳት ተስፋ	የቃል ኪዳት ፍጻሜ
↓	↓	↓	↓
እጻም	ዘፍ.3:15 የሰይጣን ራስ ይቀጠቅጣል	ሊመጣ ያለው ድል	ክርስቶስ ኃጢአትንና ሰይጣንን እሸንፎአል ቆላ. 2:15
ናህ	ዘፍ.9:13 ምድርን እገጠፋም ቀስተ ደመና	የድሉ ምልክት	የክርስቶስ መስቀል የድል ምልክት ነው ዮሐ.3:14-15
እብርሃም	ዘፍ.12:1-3 በዘርህ የምድር እሕዛብ ይባረካሉ	የድሉ በረከት	ክርስቶስ የእብርሃምን በረከት አውርሶናል ገላ:3:29
መሲ	ዘፀ.20 ዘዳ.28 እባርካችኋለሁ	የድሉ ፍሬ በዝርዝር	በክርስቶስ በረከትን ወረሰናል ሮሜ.8:17
ዳዊት	1ኛመ.7፤ ዜና.28 የግይናወጥ ዙፋን	የድሉ ንጉሥ	ክርስቶስ ኢየሱስ የዘላለም ንጉሣችን ነው ራእ.22:16

አዲስ ቃል ኪዳን

አዲስ የሚለው ቃል የቀደመ ወይም ያረጀ እንዳለ ያመለክታል። ቀደም ሲል የጠቀስናቸው የእግዚአብሔር ቃል ኪዳናት ሁሉ እርጌ ሆነው በአዲስ ስለተተኩ የጌለኛው አዲስ ተባለ። እግዚአብሔር ቀደም ሲል ከአብርሃም፣ ከሙሴ፣ ከዳዊት እንዲሁም ከሌሎች ጋር ስለ ሕዝቡ ግለትም ስለ እስራኤል የገባው ቃል ኪዳን ስለአረጀ አይደለም አዲስ ያስፈለገው። ነገር ግን ቃል ኪዳኑ የተሰጣቸው በተለይ እስራኤላውያን ባለመታዘዝ ቃል ኪዳኑን አፈረሱ። እግዚአብሔርም በአሕዛብ እንደሚቀጡ በነቢያት በኩል አስጠነቀቃቸው። በመጨረሻ ኤርምያስ ስለ እግዚአብሔር የቅጣት ቀን እንዲህ ሲል ተነበየ፡- “ወዮ ያ ቀን ታላቅ ነውና፤ እርሱንም የሚመስል የለምና፤ ያ የያዕቆብ መከራ ዘመን ነው፤ ነገር ግን ከእርሱ ይድናል።” (ኤር.30:7) እነርሱ እንኳን ቃል ኪዳኑን በማፍረስ ቢቀጡም ከቅጣቱ በኋላ እግዚአብሔር ቃሉን በማክበር ነፃ እንደሚያወጣቸው ተስፋ ሰጣቸው። “በዚያ ቀን እንዲህ ይሆናል፤ ይላል የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር፤ ቀንበርን ከእንገትህ እሰብራለሁ፤ እስራትህንም እበጥሳለሁ፤ ከእንግዲህ ወዲህም ለሌላ አትገዛም፤ ለእምላካቸው ለእግዚአብሔርም ለማሰነሣላቸው ለንጉሣቸው ለዳዊትም ይገዛሉ እንጂ ሌሎች አሕዛብ እንደ ገና አይገዙባቸውም።” (ኤር. 30:9) ይህ ተስፋ በእነርሱ ታማኝነት ምክንያት ሳይሆን በእግዚአብሔር ፍቅር ምክንያት እንደሚሆን ነቢዩ ሲገልጽ እንደዚህ ይላል፡- “እግዚአብሔርም ከሩቅ ገለጠልኝ እንዲህም አለኝ፡- በዘላለም ፍቅር ወድጀሻለሁ፤ ስለዚህ በቸርነት ሳብሁሽ። የእስራኤል ድንግል ሆይ፤ እንደ ገና እሠራሻለሁ አንችም ትሠራያለሽ፤ እንደ ገናም ከበሮሽን አንስተሽ ከዘፋኞች ጋር ወደ ዘፈን ትወጫለሽ።”

(ኤር. 31:3-4) “እንደ ገና እሠራሻለሁ” የሚለው ቃል ወደዚህ ወደ አዲስ ቃል ኪዳን የሚያመለክት ነው። ይህ ቃል ኪዳን መሠረቱ የሰው ታዛዥነት ሳይሆን-

1. የእግዚአብሔር ፍቅር ነው። “በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወደአልና።” (ዮሐ. 3:16፣ ኤር. 31:3-4)

2. የእግዚአብሔር ምሕረትና ርኅራኄ ነው። “እግዚአብሔር ሕዝቡን እስራኤልን በሠሩት በደል ምክንያት ይጥላቸው ማለት የሚቻለው የሰማይ ሰፋቱ ተለክቶ የምድርም መሠረቶች ሁሉ ተገልጠው ለመታወቅ ቢችሉ ብቻ ነው። እግዚአብሔር ይህን ተናግሮአል።” (ኤር. 31:37) (አዲስ ትርጉም)

3. የእግዚአብሔር ታማኝነት ነው።

4. የእግዚአብሔር ሥራ ነው። “እነሆ፣ ከእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ቃል ኪዳን የምገባበት ወራት ይመጣል፤ ይላል እግዚአብሔር፤... ከእነዚያ ወራት በኋላ ከእስራኤል ቤት ጋር የምገባው ቃል ኪዳን ይህ ነውና፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ሕጌን በልቡናቸው አኖራለሁ በልባቸውም እጽፈዋለሁ፤ እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ እነርሱም ሕዝብ ይሆኑኛል።” (ኤር. 31:31 ና 33)

5. የእግዚአብሔር ይቅርታ ነው። “በደላቸውን እምራቸዋለሁና፤ ኃጢአታቸውንም ከእንግዲህ ወዲህ አላስብምና” (ኤር. 31:44)

ይህ ዓይነት መሠረት ስላለው አዲሱ ቃል ኪዳን የሚከተሉት ውጤቶች አሉት።

1. የውስጥን ለውጥ ይሰጣል። የቃል ኪዳኑ ውል የተጻፈው በጽላት ወይም በወረቀት ላይ ሳይሆን በልብ ላይ ነው። “ከእነዚያ ወራት በኋላ ከእስራኤል ቤት ጋር የምገባው ቃል ኪዳን ይህ ነውና ይላል እግዚአብሔር ሕጌን በልቡናቸው አኖራለሁ በልባቸውም እጽፈዋለሁ እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ እነርሱም ሕዝብ ይሆኑኛል።” (ኤር. 31:33)

2. የልብ ለውጥን ያመጣል። “አዲስም ልብ እሰጣችኋለሁ አዲስም መንፈስ በውስጣችሁ እኖራለሁ፤ የድንጋዩንም ልብ ከሥጋችሁ አወጣለሁ። የሥጋንም ልብ እሰጣችኋለሁ።” (ሕዝ. 36:26)

3. በኃጢአት ምክንያት ከሰው የተለየውን የእግዚአብሔርን መንፈስ መልሶ ያመጣል። “መንፈሴንም በውስጣችሁ እኖራለሁ በትእዛዜም እስሄዳችኋለሁ፤ ፍርዴንም ትጠብቃላችሁ ታደርጉትማላችሁ።” (ሕዝ. 36:27) ያለዚህ አዲስ ቃል ኪዳን ማንም ሰው የእግዚአብሔርን መንፈስ ሊቀበል አይችልም።

4. ለእግዚአብሔር ለመኖርና እንደ ሥርዓቱ መመላለስን ያስችላል። “መንፈሴን በውስጣችሁ እኖራለሁ በትእዛዜም እስሄዳችኋለሁ፤ ፍርዴንም ትጠብቃላችሁ ታደርጉትማላችሁ።” (ሕዝ. 36:27) በሙሴ በኩል የተሰጠው የሕግ ቃል ኪዳን ከኖሩበት የሚቀበሉትን በረከቶችና ከፈረሰ የሚያስከትለውን ቅጣት ይገልጻል እንጂ ቃል ኪዳኑን ለመጠበቅ ኃይል አይሰጥም። በክርስቶስ በኩል የጻናው ቃል ኪዳን ግን ኃይልን ይሰጣል።

5. የእግዚአብሔርን በረከት ያወርሳል። “ለአባቶቻችሁም በሰጠኋት ምድር ትኖራላችሁ፤ ሕዝብም ትሆኑኛላችሁ እኔም እምላክ እሆናችኋለሁ።” (ሕዝ. 36:28፤ ኤፌ. 1:3) በሙሴ መሪነት ከግብፅ የወጡት እስራኤላውያን ባለመታዘዛቸው ውሉን ሰላፈረሱ የበረከትን ምድር ሳይወርሱ በምድረ በዳ ቀሩ። (ዕብ. 3:16-19)

6. የእግዚአብሔር ሰው ወይም ሕዝብ ያደርጋል። “ለአባቶቻችሁም በሰጠኋት ምድር ትኖራላችሁ፤ ሕዝብም ትሆኑኛላችሁ እኔም እምላክ እሆናችኋለሁ።” (ሕዝ. 36:28)

7. ያነፃል ወይም ይቀድሳል። “ከርኩሰታችሁም ሁሉ አድናችኋለሁ፤” (ሕዝ. 36:29)

8. በክርስቶስ ደም የጻና ቃል ኪዳን ነው። “...ስለ ብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው።” (ማቴ. 26:28፤ ማር. 14:24፤ ሉቃ. 22:20፤ 1ቆሮ. 11:25)

በክርስቶስ ኢየሱስ ደም የተመሠረተ ስለሆነ በሙሴ አማካይነት በበጎች ደም ከተደረገው እጅግ ይበልጣል። (ዘዕ. 24:8) ይህም ስለሆነ በክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ የተመሠረተው አዲሱ ቃል ኪዳን የሚከተሉት ጠባዮች አሉት።

1. በክርስቶስ ደም የተመሠረተ ስለሆነ ክቡር ነው። “ከአባቶቻችሁ ከወረሳችሁት ከከንቱ ኑሮአችሁ በሚያልፍ ነገር በብር ወይም በወርቅ ሳይሆን፤ ነውርና እድፍ እንደ ሌለው እንደ በግ ደም በክቡር የክርስቶስ ደም እንደ ተዋጃችሁ ታውቃላችሁ።” (1ጴጥ. 1:19)

2. በክርስቶስ ደም የጸና ስለሆነ፡-

2.1 ከኃጢአት ይዋጃል። “በውድ ልጁም፤ እንደ ጸጋው ባለ ጠግነት መጠን፤ በደሙ የተደረገ ቢዛነታችንን አገኘን እርሱም የበደላችን ስርየት።” (ኤፌ. 1:7)

2.2 የኃጢአት ይቅርታን ያስገኛል። “...በደሙ የተደረገ ቢዛነታችንን አገኘን እርሱም የበደላችን ስርየት።” (ኤፌ. 1:7)

2.3 ከዕለታዊ ኃጢአት ያነፃል። “...የልጁም የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያነጻናል።” (1ዮሐ. 1:7)

2.4 ያጸድቃል። “ይልቁንስ እንግዲህ አሁን በደሙ ከጸደቅን በእርሱ ከቁጣው እንድናለን።” (ሮሜ. 5:9)

2.5 ከቁጣ ያድናል። “ይልቁንስ እንግዲህ አሁን በደሙ ከጸደቅን በእርሱ ከቁጣው እንድናለን።” (ሮሜ. 5:9)

2.6 ከእግዚአብሔር ጋር ያስታርቃል። “ጠላቶች ሳለን ከእግዚአብሔር ጋር በልጁ ሞት ከታረቅን በኋላ በሕይወቱ እንድናለን፤” (ሮሜ. 5:10)

2.7 ከእግዚአብሔር ጋር ሰላምን ይመሠርታል። “እግዚአብሔር ሙላቱ ሁሉ በእርሱ እንዲኖር፤ በእርሱም በኩል በመስቀሉ ደም ሰላም አድርጎ በምድር ወይም በሰማያት ያሉትን ሁሉ ለራሱ

እንዲያስታርቅ ፈቅዶአልና።” (ቆላ. 1:20)

2.8 ይቀድሳል። “...እግዚአብሔር አብ አስቀድሞ እንዳወቃቸው በመንፈስም እንደሚቀደሱ፤ ይታዘዙና በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ይረጩ ዘንድ ለተመረጡት...” (1ጴጥ. 1:2)

2.9 አሸናፊ ያደርጋል። “ከእነርሱም ከበጉ ደም የተነሣ ከምስክራቸውም ቃል የተነሣ ድል ነሱት፤ ነፍሳቸውንም እስከ ሞት ድረስ አልወደዱም።” (ራእ. 12:11)

2.10 ጠላትን አሸንፋል። “እንግዲህ ልጆቹ በሥጋና በደም ስለሚካፈሉ፤ እርሱ ደግሞ በሞት ላይ ሥልጣን ያለውን በሞት እንዲሸር፤ ይኸውም ዲያብሎስ ነው፤” (ዕብ. 2:14)

2.11 የሞትን ፍርሃት አጠፋ። “...ሕይወታቸውም ሁሉ ስለ ሞት ፍርሃት በባርነት ይታሰሩ የነበሩትን ሁሉ ነጻ እንዲያወጣ፤ በሥጋና በደም እንዲሁ ተካፈለ።” (ዕብ. 1:15)

2.12 ሕሊናን ይቀድሳል። “ነውር የሌለው ሆኖ በዘላለም መንፈስ ራሱን ለእግዚአብሔር ያቀረበ የክርስቶስ ደም እንዴት ይልቅ ሕያውን እግዚአብሔርን ልታመልኩ ከሞት ሥራ ሕሊናችሁን ያነጻ ይሆን?” (ዕብ. 9:14)

2.13 በሰማይም ያሉትን ያነጻል። “እንግዲህ በሰማያት ያሉትን የሚመስለው ነገር በዚህ ሊነጻ እንጂ በሰማያት ያሉቱ ራሳቸው ከእርሱ ይልቅ በሚበልጥ መስዋዕት ሊነጹ የግድ ነበረ።” (ዕብ. 9:23)

2.14 ወደ እግዚአብሔር የመግባትን ድፍረት ይሰጣል። “እንግዲህ፤ ወንድሞች ሆይ፤ በመረቀልን በእዲስና በሕያው መንገድ ወደ ቅድስት በኢየሱስ ደም በመጋረጃው ማለት በሥጋው በኩል እንድንገባ ድፍረት ስላለን፤” (ዕብ. 10:19)

2.15 ለፍጹምነት ያደርሳል። “በዘላለም ኪዳን ደም ለበጎች ትልቅ እረኛ የሆነውን ጌታችንን ኢየሱስን ከሙታን ያወጣው የሰላም አምላክ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በፊቱ ደስ የሚያሰኘውን

በእናንተ እያደረገ፣ ፈቃዱን ታደርጉ ዘንድ በመልካም ሥራ ሁሉ ፍጹማን ያድርጋችሁ ...” (ዕብ. 13:20-21)

2.16 የእግዚአብሔር ተስፋ ለፍጹሟ ያደርሳል። “እንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ፣ የብዙዎችን ኃጢአት ሊሸከም እንድ ጊዜ ከተሠዋ በኋላ ያድናቸው ዘንድ ለሚጠባበቁት ሁለተኛ ጊዜ ያለ ኃጢአት ይታይላቸዋል።” (ዕብ. 9:28፣ ቲቶ 2:13)

3. ዘላለማዊ ነው። አዲሱ ቃል ኪዳን በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ የጸና ስለሆነ ጊዜያዊ ወይም የሚያልፍ አይደለም። ነገር ግን ዘላለም ጸንቶ የሚኖር ነው።

4. የማይሻር ነው። በትንሣኤ ኃይል የጸና ስለሆነ በምንምና በ ማንም የማይሻር ፍጹም ዋስትና ያለው ነው።

5. የሕግ ቃል ኪዳን ሳይሆን የጸጋ ቃል ኪዳን ነው። “እኛ ሁላችን ከሙላቱ ተቀብለን በጸጋ ላይ ጸጋ ተሰጥቶናልና ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበርና፤ ጸጋና እውነት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆነ።” (ዮሐ. 1:16-17)

6. ፍጹም የማዳን ዋስትና ያለው ነው። “ስለ እነርሱ ሊያማልድ ዘወትር በሕይወት ይኖራልና ስለዚህ ደግሞ በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል።” (ዕብ. 7:25)

7. የተሻለና ፍጹም የሆነ ቃል ኪዳን ነው። በሙሴ በኩል የተሰጠ ቃል ኪዳን በኃጢአት ምክንያት ፍጹም ሊሆን አልቻለም። ከክርስቶስ በኩል የሰጠው ቃል ኪዳን ግን ክርስቶስ ኃጢአትን ከመንገድ ስላስወገደ ፍጹምነትን አግኝቶአል። “በእኛ ላይ የነበረውን የሚቃወመንንም በትእዛዛት የተጻፈውን የዕፃ ጽሕፈት ደመሰሰው፤ እርሱንም በመስቀል ጠርቆ ከመንገድ አስወግዶታል፤” (ቆላ. 2:14)

8. የማይደፈር ነው። ይህ በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ በጸና ቃል ኪዳን ውስጥ የገቡት ሁሉ የዘላለም ጥበቃ አላቸው። ይህን ቃል ኪዳን ሊሸር ቀርቶ ሊደፍርም የሚችል ማንም የለም። “እኔም የዘላለም ሕይወትን እሰጣቸዋለሁ፤ ለዘላለምም አይጠፉም፤ ከእጄም ማንም

አይነጥቃቸውም። የሰጠኝ አባቴ ከሁሉ ይበልጣል፤ ከአባቴም እጅ ሊነጥቃቸው ማንም አይችልም።” (ዮሐ. 10:28-29)

9. የእግዚአብሔር ተስፋ ሁሉን የሚያስጨብጥ ነው።

“እግዚአብሔር ለሰጠው የተስፋ ቃል ሁሉ እዎን ማለት በእርሱ ነውና፤ ስለዚህ ለእግዚአብሔር ስለ ክብሩ በእኛ የሚነገረው አሜን በእርሱ ደግሞ ነው።” (2ቆሮ. 1:20)

10. የእምነት ቃል ኪዳን ነው። በፊት የተሰጠው የሕግና የውል ቃል ኪዳን ነበር። ይህ ግን ያለ ሥራ በእምነት የምንቀበለው ቃል ኪዳን ነው። (ሮሜ 4:20)

11. የተሻለ ቃል ኪዳን ነው። “አሁን በሚሻል ተስፋ ቃል በተመሠረተ በሚሻል ኪዳን ደግሞ መካከለኛ እንደሚሆን፤ በዚያ ልክ እጅግ የሚሻል አገልግሎት አግኝቶአል። ፊተኛው ኪዳን ነቀፋ ባይኖረው፤ ለሁለተኛው ስፍራ ባልተፈለገም ነበር። ... አዲስ በማለቱ ፊተኛውን አስረጅቶአል፤ አሮጌና ውራጅ የሆነውስ ሊጠፋ ቀርቦአል።” (ዕብ. 8:6-7 ና 13)

12. በመንፈስ በኩል የተሰጠ የሕይወት ቃል ኪዳን ስለሆነ ለአገልግሎት ብቁ የሚያደርግ ነው። “እርሱም ደግሞ በመንፈስ እንጂ በፊደል ለማይሆን ለአዲስ ኪዳን አገልጋዮች እንሆን ዘንድ አበቃን፤ ፊደል ይገድላልና መንፈስ ግን ሕይወትን ይሰጣል።” (2ቆሮ. 3:6)

የቃል ኪዳን ማጠቃለያ ሃሳብ

እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሰጠው ቃል ኪዳን በሁለት ይከፈላል። የመጀመሪያው ለሰዎች ልጆች ሁሉ የሚሆን ቃል ኪዳን ነው። ቀደም ሲል የጠቀስናቸው ለእጻምና ለኖህ እንዲሁም ለአብርሃም ከተሰጡት ተስፋዎች ከጥቂቶቹ በቀር ለዓለም ሁሉ የሚሆኑ ናቸው። በእጻም በኩል የተሰጠው ቃል ኪዳን በሰይጣን መታለል ለወደቁት ሁሉ እግዚአብሔር

በክርስቶስ መጻገንና እሸናፊነትን እንደሚሰጣቸው የሚገልጽ ነው። በምንም ዓይነት ሁኔታ ውስጥ ብትሆን ይህ የእግዚአብሔር ተስፋ በጌታ ኢየሱስ በኩል ለአንተም ነው። ከማሪያም በሥጋ የተወለደው አጻኝ ድል እድራጊነትን ሊሰጥህ ቆሞ ይጠራሃል። ስለዚህ ይህን ቃል ኪዳን ተቀብለህ እንደ ሐዋርያው ጳውሎስ እንደዚህ ማለት ትችላለህ፡- “ኃይልን በሚሰጠኝ በክርስቶስ ሁሉን እችላለሁ” (ፊል. 4:13)

ለኖህ የተሰጠው ቃል ኪዳን ሊያጠፋ ከሚመጣው ሁሉ ቅጣት እግዚአብሔር እንደሚጠብቅ ነው። ይህ ቃል ኪዳን የጻፍው በቀስተ ደመና ምልክት ነበር። ይህ ተስፋ ዛሬ ለእኔና ለአንተም ነው። እግዚአብሔር ከሚያስፈራ ነገር ሁሉ ሊያድንህ በክርስቶስ መስቀል የማይለወጥ ቃል ኪዳን ገብቶልሃል። ከዚህ ቃል ኪዳን ጋር መዝሙረ ጻዊት 120 በጥንቃቄ መርምርና ኑርበት። እግዚአብሔር ከኖህ ጋር ከገባው ቃል ኪዳን አንድ በጣም ማስተዋል የሚያስፈልገው ነገር እግዚአብሔር ቀስተ ደመናን ያስቀመጠው በጠራው ሰማይ ላይ ሳይሆን ምድርን ባጠፋው የዝናብ ደመና ውስጥ ነበር። ችግር ወይም ፈተና ስለመጣ እግዚአብሔር ቃል ኪዳኑን ረሳ ማለት አይደለም። ነገር ግን ቃል ኪዳኑን የሚጠብቅ ጌታ ስለሆነ ከፈተና ሁሉ ጋር እንደ ቃል ኪዳኑ መውጫውን ይሰጣል። ሳይጠበቅ የሚመጣውንም ጨለማ ሁሉ ወደ ብርሃን ይለወጣል። (2ቆሮ. 3:10፤ መዝ. 17:28)

ለአብርሃም የተሰጠው ቃል ኪዳን በክርስቶስ በኩል አሕዛብ ሁሉም እንደሚባረኩ ነበር። አብርሃም በመታዘዙ የበረከት ማስተላለፊያ ሆነ። አንተ ዛሬ በክርስቶስ በኩል የተሰጠውን በረከት ተቀብለህ ለሌሎች በረከት እንድትሆን የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። በእምነት በመታዘዝ የበረከት ማስተላለፊያ እንሆናለን እግዚአብሔርንም በግወቅ እናድጋለን።

ሁለተኛው የቃል ኪዳን ክፍል ለእስራኤላውያን ወይም ለእግዚአብሔር ሰዎች የተሰጠ ነበር። በሙሴና በጻዊት በኩል የተሰጡት ቃል ኪዳኖች በተለይም ለእስራኤላውያን ነበር። እግዚአብሔር በሙሴ በኩል የገባው ቃል ኪዳን የእርሱ ሕዝብ እንደ እርሱ ፈቃድ ከኖሩ

እንደሚባርካቸው ነው። እነዚህ በረከቶች ዛሬም ለእግዚአብሔር ሰዎች የተሰጡ ናቸው። በክርስቶስ ኢየሱስ አግካይነት የሥጋም ሆነ የነፍስ በረከት ሊሰጠን ጌታ ቃል ገብቶአል። (ፊል. 4:19) ይህ በረከት ያንተ ነውና ቀርቦ በእምነት የሚያስፈልግህን ሁሉ ከእርሱ ተቀበል። (ማቴ. 6: ሊ. 55)

በዳዊት በኩል ለእግዚአብሔር ሕዝብ የተሰጠው ተስፋ የጽድቅና የሰላም ንጉሥ እንደሚመጣ ነው። የሚመራን፤ የሚጠብቀን፤ የማይለየን፤ የሚያስፈልገንን ሁሉ የሚሞላብን የክብር ንጉሥ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በቃል ኪዳን ንጉሣችን ሆኖ ተሰጥቶናል።

እንግዲህ እነዚህን ሁሉ ቃል ኪዳኖች ግለትም የብሉይ ኪዳን ቃል ኪዳኖችን እግዚአብሔር ጉልህ አድርጎ ያሳየን በመገናኛው ድንኳን አግካይነት ነበር። የማደራያው ድንኳን ቃል ኪዳኖች ሁሉ ወደ እርሱ የሚያመለክቱ ስለ ነበሩ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ተፈጽመዋል። ስለዚህም የብሉይ ኪዳን ቃል ኪዳኖች ወደ ማደራያው ድንኳን የሚያመለክቱ ተስፋዎች ነበሩ። የማደራያው ድንኳን ግን ሊመጣ ላለው ለአዲሱ ቃል ኪዳን ምሳሌ ነበር። ለዚህ ሃሳብ ማጠቃለያ የሚከተለውን ተመልከት

ቃል ኪዳኖች	የመገናኛው ድንኳን	አዲስ ቃል ኪዳን
እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ ሊያደርግ ያለው ተስፋዎች።	የእግዚአብሔር ክብር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በሕዝብ መሃከል እንደሚገኝ።	ኢየሱስ ቃል ኪዳኖችን ሁሉ ለመፈጸም ሥጋን ለብሶ በሕዝብ መሃከል ተገኘ።

ይህም ስለሆነ ዛሬ በቃል ኪዳኑ በመኖር ድሉን ተለማመድ፤ በበረከቱ ኑር፤ ክብሩን እይና አሳይ፤ በአዲስ ቃል ኪዳንም መሠረት አገልግለው።